

rada, skládající se ze žalobcu, má podati do tří měsíců žalobu (i podle dovolacího spisu znělo usnesení, že absolutorium nastupuje automaticky, jestli nikdo do tří měsíců proti správní radě nepodá žalobu), aniž činila tuto dozorčí radu zodpovědnou za škodu způsobenou společností udánlivým jednáním žalovaných. Žalobci poukazují proto na to, že, podavše žalobu, jednali v zájmu akciové společnosti, jež byla jednáním žalovaných poškozena na svém jmění. K tomu byli žalobci oprávněni jen za souhlasu valné hromady, t. j. jen tehdy, kdyby je ostatní akcionáři usnesením valné hromady byli k tomu zmocnili. Zákon nevylučuje zajisté, by zmocnění takové nebylo uděleno i dodatně, mohlo se tak státi v případě, kdyby byla valná hromada chtěla překaziti absolutorium, závislé na uplynutí lhůty tím, že by se byla usnesla na podání žaloby, zejména, kdyby bylo správné tvrzení žalobců, že nebyly splněny předpoklady, jež vedly k podmíněnému udělení absolutoria. Mohlo by se na př. státi, že nebylo možno udělití formální zmocnění k žalobě před uplynutím lhůty, ač vule většiny akcionářů se k tomu nesla. V tomto případě bylo možným zmocnění dodatné. Žalobci tvrdí, že zmocnění dodatného se jim dostalo, ale tvrzení to nebylo prokázáno, naopak převzal odvolací soud zjištění soudu první stolice, že nebylo na valné hromadě dne 26. listopadu 1923 schváleno podání žaloby, a že o tom nebylo ani hlasováno. Nebyl proto nedostatek zmocnění napraven ani dodatně. Důsledkem toho posoudily nižší soudy, zamítнувše žalobu, věc správně po právní stránce, usoudivše, že žalobci neprokázali základního zákonného předpokladu své žaloby. Tvrdí-li žalobci na konci dovolacího spisu, že nebyli sprostěni zodpovědnosti, jest jim odpověděti, že zavinili to sami podáním žaloby bez souhlasu ostatních akcionářů, kteří ponechali si sice čas na rozmyšlenou, ale neusnesli se na podání žaloby. Vědomí morální povinnosti nemůže nahraditi zákonný požadavek usnesení neb skutečné zodpovědnosti, naopak měl zákonodárce důvod pro to, že odepřel dozorčí radě právo k žalobě bez usnesení anebo proti usnesení valné hromady v případě, kde nejde o vlastní zodpovědnost, chtěje tím zabrániti zbytečným sporům. O zodpovědnost nejde pak tam, kde byla úmyslně vyvolána proti vůli valné hromady.

Čís. 5308.

Lze se domáhati pořadem práva uznání služebnosti z důvodu vydržení na pozemku proti naturálním vlastníkům pozemku, zapsaného dosud do seznamu veřejného statku.

(Rozh. ze dne 23. září 1925, Rv I 1059/25.)

Procesní soud první stolice vyhověl žalobě, již domáhali se žalobci na žalovaných uznání práva zajížděti k vikýři přes pozemek, jež žalovaní koupili v roce 1924 od obce M. a jehož nebyli dosud knihovními vlastníky. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: Z obsahu žaloby a provedených důkazů plyne, že žalobci uplatňují, že vydržením let, výkonem přes 50 let, nabyli služebnosti jezdití a zajížděti

povozy ku svému vikýři při hranici usedlosti své čp. 5 a usedlosti žalovaných čp. 4. Výkon této služebnosti vztahuje se dle tvrzení žaloby na část veřejného statku čkat. 1021, náves, kterou žalovaným obecní zastupitelstvo odprodalo, jejíž knihovního vlastnictví žalovaní však dosud nenabylí. Dle toho služebným pozemkem má býti veřejný statek, zde náves, k níž dle §u 288 obč. zák. přísluší obecné užívání každému, toto užívání neplyne z věcného práva k veřejnému statku, nýbrž opřeno jest o veřejnoprávní povahu veřejného statku a obmezeno jest stejným obecným užíváním i jiných osob. Ovšem není vyloučeno, by k částem veřejného statku nenabýly jednotlivé osoby výlučných práv, jimiž by veřejnoprávní povaha této části veřejného statku zanikla, ale, pokud by tento převod veřejného statku ve sféru soukromých práv třetích osob nestal se za souhlasu osob, ku správě veřejného statku povolaných (obce, okresu, země a pod.), mohla by tato obmezení veřejnoprávních práv užívacích veřejného statku státi se jen takovými výkony oprávněných oproti veřejnému statku nebo jeho části po dobu vydržení, by jimi osoby třetí z obecného užívání veřejného statku byly vyloučeny a osoby k zastupování veřejného statku povolané tomuto výlučnému, meze obecného užívání veřejného statku přesahujícím užívání nebránily. Je tedy možné nabytí zvláštních práv soukromých i ku veřejnému statku vydržením, ale jen za výše uvedených podmínek. Ale o takováto soukromá práva, vydržením nabytá, žalobcům se v tomto případě nejedná. Žalobci v žalobním žádání uplatňují jen to, že vydržením nabýli práva po části veřejného statku č. kat. 1021 jezdití a zajížděti povozy k vikýři v jejich usedlosti zřízenému, a tvrdí, že tudy jezdili proto, by seno a otavu s vozů, s nimiž ku svému stavení pod vikýř zajeli, mohli metati. Toto žalobci tvrzené oprávnění však dle své povahy nijak nepřesahuje obecného užívání veřejného statku, když žalobci zajeli s vozem po návsi podél svého stavení — a jen ochrany tohoto práva dle žaloby se domáhají, — neboť nekonali tím nic jiného, než, co konali i jiní občané, a tím tuto jízdu neopírali o žádné soukromé právo právě tak jako ti, kteří s vozem před jich domem zastavivšího skládají uhlí, dříví, zboží a pod. Žalobci zajížděním povozu ku svému stavení a zastavením povozů před ním na veřejné návsi nemohli nabýti na veřejném statku soukromé služebnosti chráněné §em 523 obč. zák., ježto výkony ty konány byly v rozsahu obecného užívání, a výkony těmi třetí osoby z obecného užívání návsi vyloučeny nebyly a konečně neprýštily ani z vůle, nabýti držby soukromé veřejný statek obmezující, ani nebyly opřeny o výkon práva takového. Práva žalobců, žalobou uplatňovaná i kdyby rozsah obecného užívání veřejného statku přesahovala, označiti lze nejvýše jako práva sousedská, která, i když jdou přes meze obecného užívání, zustávají nicméně jen veřejnoprávními právy užívacími, které nelze posuzovati dle norem práva soukromého, nýbrž práva veřejného a proto nepatří před řádné soudy (srv. Krainz I. str. 207 a 208). Proto také bývalý správní soud ve svém rozhodnutí čís. 12515 (sbírky Budwinski) správně tvrdí, že třídy a ulice obce mají nejen za účel sloužiti veřejné komunikaci, nýbrž i umožniti použití jednotlivých budov dle jich zřízení, tedy vyhověti zvláštním potřebám jich ohledně světla, vzduchu, přístupu a pod. a že tedy majitelé domu mají právní nárok na zvláštní použití podmíněné zřízením

stavby, poněvadž právním základem povolení stavebního a tedy trvání budovy jest schválené zřízení tříd, ulic, náměstí. Toto právo však není služebností a to ani v případě odnětí povahy veřejného statku se jako taková neobjeví, nýbrž jest právem veřejným (srv. rozh. Gl. U. 10737).

Nejvyšší soud k dovolání, správně rekursu zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by o odvolání po zákonu jednal a rozhodl nepřihlížeje k použitému důvodu odmítnutí žaloby.

D ů v o d y:

Odpurci dovolatelu vytýkají v dovolací odpovědi nepřipustnost vzhledem na nesprávně volenou formu opravného prostředku, ježto napadené rozhodnutí jest pouhým usnesením, jemuž mohlo a mělo býti odpíráno jedině rekusem dle §u 519 c. ř. s. a nikoli dovoláním, a navrhuji jeho odmítnutí. Nejvyššímu soudu se nevidí, tomuto návrhu vyhověti se zřetelem na zásady, které vyložil ve svém plenárním rozhodnutí otištěném pod čís. 1309 sb. n. s., třebaš arcit' bylo správné, že dovolatelé nepoužili opravného prostředku dle zákonné formy přiměřeného napadenému rozhodnutí, neboť z obsahu jeho jest patrné, že dovolatelé jedině z nepřesného právního rozeznávání přehlédli, že nejde o rozsudek, t. j. věcné rozsouzení sporu v stolici odvolací, které ve zrušovacím usnesení odvolacího soudu spatřovali, vycházejíce z právního názoru, že jde o věc patřící na pořad práva a že o ní jen rozsudkem může býti rozhodnuto. Tak se při správném použití zákona i státi mělo. Ve sporu jde o čistou žalobu po rozumu §u 523 obč. zák., která směřuje proti žalovaným jako naturálním, totiž dosud knihovně nezapsaným vlastníkům pozemkové parcely čkat. 1021 náves v M. zapsané v seznamu veřejného statku, kterýžto dílec — jak jest nesporno — žalovaní v roku 1924 od obce M. koupili, v držbu ujali a na němž také již i přístavbu provádějí. Na tomto dílci právě uplatňují žalobci služebnost zajíždění povozy k vikýři, tvrdíce, že oni, pokud se týče jejich předchůdci této cizí prostory na tento způsob užívali nejméně již od roku 1870 a to nikoli jen v rámci obecného užívání veřejného statku, nýbrž jako své zvláštní osobité právo. Že lze nabýti držby i na statku veřejném a dosáhnouti na něm věcných práv, jest v teorii i praxi nesporno a lze poukázati na § 1472 obč. zák. a na zákon ze dne 25. července 1871, čís. 96 ř. zák. o řízení opravovacím v případech založení, doplnění, znovuzřízení nebo změny knih pozemkových, zejména na §§ 7, 15 a násl. a 20. Žalobci neuplatňují služebnost z důvodu svého veřejnoprávního oprávnění na spoluužívání onoho dílce bývalého veřejného statku, nýbrž z důvodu vydržení, ježto více než 40-letým výkonem své vlastní z rámce pouhého obecného užívání vybočující držby, tedy z důvodu soukromoprávního služebnosti této nabyli. Jde tedy o právní rozepři, která nepochybně náleží na pořad práva (§ 1 j. n.).

Čís. 5309.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).
O výpovědi, dané před 1. dubnem 1925 z nájmu místností, na něž se dle §u 31 čís. 3 zákona ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a